

EDIDEMERE KE JUDAH KE EYO HEZEKIAH

2 Chronicles 29:1-36

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 339

Eke Ikpo Owo

IKPO IBUOT: “Nditø mi, ndien, ekunam nditi-nditi: koro Jehovah emekde mbufo ete eda Imø ke iso, enyuñ enam ñkpø Imø, enyuñ edi mme asaña utom Imø” (2 Chronicles 29:11).

I Hezekiah, Edidem Judah

1. Ete esie ekedi idiqk andikara, 2 Chronicles 28:1-4; 2 Ndidem 16:1-4
2. Eka esie ekedi eyen anditiñ ntin-nnim ikø, 2 Chronicles 29:1; 26:1, 5; 2 Ndidem 18:2
3. Enye ekedi edidem emi ekenende, okposuk edi oro ete esie mikenumke eti uwut-ñkpø, 2 Chronicles 29:2; 2 Ndidem 18:3-7

II Se Hezekiah Akanamde Ndinin Ata Eti Usuñ Ukpono Abasi

1. Kiet ke otu utom emi Hezekiah ekebemde iso anam ekedi ndiberede uføk Jehovah, 2 Chronicles 29:3; 28:21, 24; 2 Ndidem 16:8, 14-18
2. Ema ekpe ye mme oku ye mme Levi ete etqñø ntak enam idem mmø asana, 2 Chronicles 29:4, 5
3. Hezekiah abat mme ndiqi ido emi mme ete mmø ekenamde, onyuñ etiñ qnø mmø abaña mme ufen emi Abasi ɔkqñode mmø, 2 Chronicles 29:6-9; 28:5-8; 2 Ndidem 17:13-20
4. Udøñ Hezekiah ekedi ndifiak nnyene ɔyqhø ebuana ye Spirit emi mmø ekenyenede ke akpa, 2 Chronicles 29:10, 11; 6:24, 25; 7:12; 1 Ndidem 8:23, 28-30, 33, 34

III Usop-Usop Erinyime Mme Oku Ye Mme Levi

1. Mme Levi ekop uyo Hezekiah enyuñ esop-üsop enam idem mmø esana, 2 Chronicles 29:12-15
2. Mme Levi ye mme Oku enam Itie-ukpono asana, mmø kiet-kiet enam utom emi enqøde mmø, nte asañade ekekem ke ibet, 2 Chronicles 29:16, 17; 23:1-11; Numbers 1:50-53; 3:5-10; 8:5-26; 18:1-7, 20-23
3. Eda eti etop esqk edidem, 2 Chronicles 29:18, 19

IV Hezekiah Qtqñø Ntak Onim Eti Usuñ Ukpono Abasi

1. Ewa uwa idiqk owo enq uføk edidem ye eke edisana ebiet ye eke mbio obio, 2 Chronicles 29:20-24; Mme Hebrew 7:26, 27
2. Ke ema ekenam uwa usio-isop enyuñ edori ediføp uwa ke itie-uwa, edituak ibuot ye ikwø ema etqñø ini kiet, 2 Chronicles 29:25-30; 23:18; Psalm 40:1-3; 51:12; 81:1-5; 95:1-7; Isaiah 30:29; 1 Nwed Corinth 14:15; Nwed Mbon Ephesus 5:19, 20; Nwed Mbon Colossae 3:16; James 5:13
3. Ekpe ye mme owo ete eda enq ima-esit edi man eda enam ido ukpono Abasi ɔyqhø, 2 Chronicles 29:31-35; Deuteronomy 12:5-7; 16:10, 11; Ezra 3:4, 5
4. Ekenam kpukpru ñkpø usop-üsop man utom edifiak ndemere ukpono Abasi emi edina ebighi akaha, 2 Chronicles 29:36; 1 Ndidem 19:20; Mark 1:18; Zechariah 8:21; Nwed Mbon Ephesus 5:15, 16; Ecclesiastes 9:10

SE EKPEPDE EBAÑA

Mme Ñwørø-Nda Itie Edikot Ke Ukpep-Ñkpø Emi

Nte owo akade iso ndikpep mbaña uwem Hezekiah, Edidem Judah, ke itie ñwed emi esiode enim nte ibuot ukpep-ñkpø emi, enye eyekut ata ediwak itie emi eworøde eda saña-saña ke utibe usuñ ekpoñ mmø eken. Nte enye esede mme itie ñwed emi, enye eyekut ete imekeme ndikpep ñkpø mbaña edu-

uwem edidem oto ke se ewetde.’

Hezekiah “anam se inende ke iso Jehovah, kpa nte ete esie David akanamde. Enye eberede mme itim ufok Jehovah onyuñ ọdiøn mmø. Enye onyuñ ada mme oku ye mme Levi edi ndien ọdøhø mmø ete, Mbufo mme Levi ekop uyo mi, enam ndien idem mbufo esana, enyuñ enam ufok Jehovah Abasi mme ete mbufo asana.” Ewet ñko ete ke enye ọkodøhø ete, “Ndien odu mi ke esit ndidiomi ye Jehovah Abasi Israel,” enye ama onyuñ aka iso eteme mme Levi ete: “Ekunam nditi-nditi: koro Jehovah emekde mbufo ete eda Imø ke iso.” Ndien mme Levi “ebon nditø ete mmø enyuñ enam idem mmø esana, enyuñ edi.” “Ndien ke ini ediføp uwa ọtøñde, Ikwø Jehovah onyuñ ọtøño Ndien ofuri esop etuak ibuot, mbon-ikwø enyuñ ekwø, mme andifuri enyuñ efuri ukorowo; enam kpukpru ñkpø emi, tutu ema ediføp uwa.” “Hezekiah, ye kpukpru owo edara, koro Abasi okotimde kpukpru owo: koro ñkpø oro edide ñwara-ñwara.”

Mme itie ñwed emi ewut nsin ifik ye ofuri akpanikø ke edinam utom emi edidem ye iköt esie ekenamde akpan akpan sia mmø ekedide ubon emi Abasi ekemekde ndinam utom Esie. Mmø ewut ete ke utøñ Abasi ana iñwañ ofuri ini ọnq ukpøñ eke atuade mkpøfiøk, ñko Enye ebeñe idem ndiñwaña mme edidiøn Esie nnø mmø eke eyomde mbøm Esie. Mmø ñko ewut ete ke Abasi amama kpukpru mmø eke esit mmø eberede ye Enye, emi enimde utom Abasi ke akpa ekan nte ekpekerede ebaña mbubehe idem mmø.

Esin-Ifik Akparawa Edidem

Hezekiah ikenyeneke eti uwut-ñkpø ito ete esie. Ete esie ekedi okpono-ndem, owo emi akatañde nditø esie awa ọnq ndem, emi okonyuñ ọbøpde mme itie-uwa ukpono-ndem akanare ofuri Jerusalem. Ete Hezekiah ekemen idem esie adian ye mme andikara ke mme idut efen emi mikøfiøkke Abasi, atañ ndien mme ndiye ñkpø-uto Itie-ukpono ekenem ndidem ererimbot esit. Enye abiat itie-uwa okpoho onyuñ ayak mbio ye ñkpø ndek eyøhø ke esit Itie-ukpono.

Edi ke ini Hezekiah akadade ubøñ, ke ini enye ekedide eyen isua edip ye ition, enye ama obok otu owo man ekpori se idehede efep, emi ọkötøñø ke nnen-nnen itie. Yak mkparawa eyo emi eda uwut-ñkpø eto Hezekiah. Ke se ekpededi eke ọkøbiøñøde enye, etie nte akparawa emi ama ọwørø ada ofuri-ofuri ọnq Abasi ye Uføk Abasi. Enye ama okut ndiqi ñkpø emi edude ke ukpono-ndem, ñko enye ama edi ọyøhø ntiese ke abaña akwa ndutuhø emi edituak ibuot nnø ndem akadade ọsøk uføk mmø. Enye ama okut edifik emi eketienede idut mmø oto ke ntak edikan emi mme asua ekekande mmø, edikan emi okoto ke ntak emi mmø ekekpoñde ata Abasi. Edi okposuk edi enye ekedide akparawa enye ama ọsøñø ada ọnq Abasi.

Ekeme ndidi ke Hezekiah ama ọbø ukem item emi Paul Apostle ọkönøde akparawa Timothy, ke ata ukperedem ini. Paul ekewet: “Kuyak owo esin fi kabaña uyen fo; edi di uwut-ñkpø nnø mmø emi enimde ke akpanikø, ke ikø-inua fo, ye ke edu uwem fo, ye ke ima, ye mbuøtidem, ye edisana ido” (1 Ñwed Timothy 4:12). Hezekiah ekedi ekpri ke isua emana, edi enye ikayakke emi edi ubiøñø ọnq enye ke ndinam utom emi enye okokutde nte anade ebet enye. Enye ọwørø ada Ọnq Abasi, ndien Abasi ñko ebere ye enye; ndien oto ke emi, ke ini enye okokutde mfina ke uwem esie, enye ama ekeme nditiñ nnø Abasi ete: “Mbøk, mbøk, Jehovah, mbøk, ti nte nsañade ke iso fo ke akpanikø ye ke ofuri esit, nyuñ nam se ifønde fi ke enyin” (Isaiah 38:3). Kpa ke idem ini emi mfina osimde enye isua emana esie ikawakke; ke ntre, kere uto akpan ñkpø emi, owo ndibiat isua uyen esie ke utø usuñ emi man ke ini ubuat-ubuat ñkpø-ntibe edidide enye ekpekeme nditiñ uko-uko mbaña mme isua edem ete ke Abasi eyeduñøre mmø onyuñ Ọnq ibørø ke akam imø.

Uføn Owo Ndinyene Esit Emi Enende

Ndusuk owo oro ekedude ke eyo Hezekiah ekeme ndidøhø ke ini mmø ekekutde iwuk ye usøp-usøp edinam esie ke Uføk Abasi, ete ke obufa edidem akanam emi man ada nnem-inua ikø edep ete etu owo emi ekesinde ke ini ukara ete esie. Ñko ekeme ndidøhø ete ke enye ekenyene ima abaña ndiye uføk ndien enye ikoyomke ndikut nte ekpoñde ediye Itie-ukpono ọyøhø ye ndek. Mmø oro ekpetiñde ntem ekeme ndikpada mmø ndomo ye mbon eyo emi, emi ekade uføk Abasi man ekeme ndinyene ufañ ndida nnam mbubehe idem mmø, mme ndinyuñ nda mmenere idaha mmø ke obukidem, mme eñyuñ ekotde

Ñwed Abasi nte ñwed mbuk, mme enyuñ eneñerede ema enyuñ eda enye nte andikpon nkan ke otu ñwed mbuk, edi mmq etre ndikut enye nte Ikø Abasi emi enyenede uwem onyuñ qsoñode ada. Edi ke ekpri ini, kpa idem mme owo emi ekpekedoride Hezekiah ikø ekpenyime ete ke se enye akanamde okpon akan se mmq eketiñde oro.

Ndien Hezekiah ete: "Odu mi ke esit ndidiomi ye Jehovah Abasi Israel." Usuñ emi Hezekiah okonimde qnq uwem esie ama enen. Esit esie ama enen! Mme ñkpø oro enye akanamde ke ini editoñq ukara esie ikedighe ndida ubøñ nnq ereribot, mme ndinam enye ɔwɔrø etop, mme ndida nyom odudu ukara. Se enye akanamde ekedi ndida mmenere Ubøñ Abasi (1 Ñwed Corinth 10:31). Enye okoyom ndinen ke iso Abasi, ñko enye okoyom mme owo efiak etiene Abasi. Enye ama ada okut ikañ iyaresit Abasi emi ekebetde mbio obio. Enye ama ɔfiq ete ke ñkukure usuñ ndibohø ke iyaresit oro edi ke erinyaña emi otode Abasi, ndien akpa usuñ ndida ñwøñore mme owo esit man efiak etiene Abasi edi nditoñq ntak nnyene eti usuñ ukpono Abasi. Ntre, akpa ndutim esie ekedi ndikpøri nnyuñ ndiqñ Uføk Abasi, ndien mmq emi ekemedo ndinam utom emi otim qføn edi mmq oro Abasi okosioñode obon qnq oruk utom emi—mme oku ye mme Levi.

Ke kpukpru emi, nnyin imokut ite ke Hezekiah akada mbufiøk anam ñkpø. Ñko uføn ndomo kiet ikpokoduhe ke ndinyene ebiet ukpono emi ama ɔkoworø òkpøñ ubøk emana emi oyohode ye mbubiam ye unana edisana uwem edieke mmq oro edade usuñ ke ndikpono Abasi mikpekenamke idem mmq ekem ye utom emi, ndinam ke usen ke usen ɔyøhø-ɔyøhø kpukpru mme ñkpø oro edotde ke itie utom oro. Owo ndomo kiet ikemeke ndikut odudu ye uteñe Abasi nte ayararede idem ke Uføk Abasi edieke mme anam-utom do midighe mme okpono Abasi ye mmq oro eyakde idem enø utom emi. Hezekiah ama ada mbufiøk anam akpa ebeñe esie qnq mme oku ye mme Levi.

Nnyin imokut ite ke mme mmq oro ekemekde ema enyime ikot emi ke nsio-nsio usuñ etiene unyime esit mmq kiet-kiet. Ukemeke ndinyik owo ndomo kiet ete anam ñkpø Abasi; ukemeke ndibøp enye ndian ke edinen ido. Ñko ndik ikemeke ndinam enye edi anam akpanikø ke utom Abasi. Owo kiet kiet enyene ndinyene udøñ ndimen Krøs esie nnyuñ ntiene Jesus. Mme Levi ema enyime enyuñ enam idem mmq esana nte asañade ke mme ewuhø Abasi.

Nte nnyin ikpepde ibaña akwa usuñ erinyaña, nnyin imokut ite ke mbak utom iba edu ke ɔyøhø ntøtuñq ifiøk Abasi iba emi enøde owo ekededi eke anamde se Abasi amade, ke enye ama ɔkobø utebe-ikpe ke mbuqtidem. Akpa ubak utom ke enø edinam-asana ofuri-ofuri edi enye emi nnyin inyenede ndinam. ɔyøhø mbak utom iba edi enye emi Abasi anamde. Akpa ubak utom edi ndiyak idem nnyin ofuri-ofuri nnq Abasi ke akam. Nnyin iyak idem nnyin ntøtuñq-ntøtuñq ke ini emi ikan ini efen ke edem emi ikekereke ke imanam ntre. Ndusuk ini esida ediyak idem nnq ofuri-ofuri emi nte edinam-asana emi otode ke utom, oro edi owo ndinam idem esie asana. ɔyøhø mbak utom iba edi utom emi Abasi adade iyip anam owo asana, ke ndisio oruñ nda-mmana idiqñ-ñkpø ofuri-ofuri nnyuñ nnam nnyin ikabare idi obufa ke mbiet Andibot nnyin; ediqñ emi nte edinam-asana ofuri-ofuri. Jesus ekekpe Ete ubøk ete: "Kabaña mmq ndianare Idem Mmi nnim nnq Fi, man ekpada akpanikø edianare mmq ñko enim enø Fi" (John 17:19). Jesus, nte Uwa idiqñ-ñkpø ye ndek nnyin akayak Idem Esie ofuri-ofuri qnq man eyet nnyin esio ke nda-mmana idiqñ-ñkpø - man oto do nnyin ikabare isana.

Nte nnyin isuk ikpepde ñkpø emi imokut nte mme Levi ewøñde usøp-usøp eka utom ke ini ema ekenam idem mmq esana - eyak idem mmq enø ofuri-ofuri kpa nte Hezekiah akadade mmq usuñ. Emi ñko edi ofuri akpanikø koro ndusuk mme oku, nte ewetde mi ebaña ndusuk mmq oro eketode ubon Aaron ete ke mmq "ikanamke idem mmq esana; koro mme Levi enende ke esit ekan mme oku, ke erinam idem mmq esana." Mme oku oro mikebeñeke idem ndinam ke ofuri ukeme mmq se akpanade mmq enam, oro edi ndiyak idem mmq nsin ke utom Abasi, ikekemeke ndinam ñkpø ndomo kiet ke idaha utom mmq ke ini ekewotde mme ñkpø uwa, ndien ifet utom emi ama akabare odoro mme Levi ke idem emi eketimde enam akpanikø enyuñ edu ke mbeñeidem ke abaña utom Spirit emi ekekotde mmq.

Mme Akam Edidahadedo Nnq Ye Ibørø Abasi

Sia edide kiet ke otu mme akpa utom emi kpukpru ndidem emi Abasi emekde ọnọ ikọt Esie edide ndikpep mbet Abasi, nnyuñ ñwet mbet emi ke ubok-ñwed esie, ndien kpukpru mme ñkpọ eke ediyomde edito enye, nnyin imekeme ndinyime mi ite ke Hezekiah ama anam ntre. Imokut ite ke Hezekiah ama ọdohọ yak eda uwa idioł ido edifa ke eke “itie edidem, ye eke edisana ebiet, ye eke Judah.” Emi owut ete ke enye okoyom Abasi efen ke mme idioł ido emi ema ekebe. Ikanaha esio baba owo kiet ke ufok edidem efep. Ikosioho idem mmọ oro ekesuk edude ke idaha utom ifep. Ikonyuñ ifreke ibaña ofuri idut.

Da uwut-ñkpọ mi ete ke Hezekiah ikadaha ñkpọ uwa kiet nte asañade ke ibet, edi, ndusuk ama otuk enye nte ke idioł ido emi mme owo esuk esinde ubok eyeyom ediwak, enye ada unam itiaba ke oruk ke oruk. Ke mme ñkpọ oro ebañade nsinsi uwem, Hezekiah ikadaha ñkpọ isqñ emi baba kiet ke nsqñ urua ikan nte ñkpọ oro enye ekekerecede abaña. Ndusuk owo edi etiene Abasi ndiyom enq nsinsi uwem edi, ke ini mmọ enamde ntre, ekere ebaña ntak urua eke ererimbot eke anade nte mmọ ekpe man ebo nsinsi edidiqñ eto Abasi.

Nte ekom-urua eke ọsɔñde eti-eti odu emi ekpemeyomde eto nnyin man otodo nnyin ikpobø nsinsi uwem ito Abasi? Ndibohọ ufen hell ikpøñ ekem ke utip ọnọ kpukpru uwa eke owo akpanamde, mme ekom urua eke owo ekpekpede ke ñkpọ uwem emi, inemesit, idaha eke owo enyenede, mme inyene. Edi Abasi ọnọ nnyin eñwoñø eke okponde akan, nnyin nditre ndibø ufen ke nsinsi edieke idide etiene Enye ye mbuñø esit. Abasi ọnọ nnyin idorenyin nsinsi uwem, ye mme ifet ndibø utip ye nsinsi idara eke ekoñde akan se owo ekpekerecede.

Ndusuk owo ekere ete ke ekpri ekom urua ñkpọ uto, ọfɔñ mma idem eyo emi, emi misañake ikekem ye ukpep-ñkpọ eke Ñwed Abasi, ekpri ini mbukpo inemesit, ndifon ke enyin owo emi ke idem esie edidade ke iso itie ikpe Abasi, ke mmọ ndikpøñ iwuk esit mmọ enyene ufɔn ekan mme edidiqñ oro etode Heaven emi Abasi ọñwoñde ndinø mmọ. Ndusuk ini mme owo esikokoi esin ndiyom ofuri idorenyin eke otode Heaven, eke eyakde enq mmọ ke ibuot ñkpọ eke edifekde mmọ ke esisit ini, enyuñ etop enye eduok ke ntak ediyom mbufa ñkpọ inemesit emi ke ata esisit ini, emi mmọ edisopde ekut ete ke iwɔrɔke ñkpọ ndomo kiet. Edi owo eke esit esie enende eyekut ata ufɔn ke mme ñkpọ isqñ emi, ke edade edomo ye ñkpọ Obio uboñ, ndien eyeyom usuñ eke ọfɔnde, ke ndinam mme uwa eke edotde, ke ndikpe ọyohọ ekpri ekom urua man enye ekeme ndibø Abasi mfɔn ye edidiqñ.

Edi akpanikø ete ke Abasi ama okop akam mmọ emi ye eke edidem mmọ. “Ndien ke ini edifop uwa ọtøñde, ikwø Jehovah onyuñ ọtøñø Ndien ofuri esop etuak ibuot, mbon ikwø enyuñ ekwø, mme andifuri enyuñ efuri ukorowo: enam kpukpru ñkpọ ema, tutu ema edifop uwa.”

Iduhe ñkpọ ndomo kiet eke esinde idara eke okponde ntem ke esit owo nte ndinyene ifiɔk ete ke efen mme ndudue emi ekebede, ndien ke ubiom ikpe mme idioł ido ebe efep ndien ke enye enyene odudu ndidu uwem eke asañade nte ekemde ye idaha emi Abasi oyomde ye eke udøñ ntøtuñø esit esie. Owo ekeme ndidi nditøñø edøñ ke itie uboñ akam ye uyuhø esit edi sia Satan ama akakara uwem esie, do ndien, ke esisit akam mbuñø esit, enye eyekut ete ke mme ñkpọ emi ekebøpde imø etara. Ini oro ke ikwø itoro ọtøñø. Ke ini oro ndien ke eto idara Heaven ke esit esie. Utø ini emi ñko ke eyak obufa idorenyin enq enye. Tøñde ke usen oro enye akabare edi obufa owo, eyen Edidem – eyen Abasi.

MME MBUME

1. Nte ete Hezekiah ekedi edinen mme oburøbut owo?
2. Eka Hezekiah ekedi eyen añwan anditiñ ntiñ-nnim ikø eke Abasi kiet. Ewe edidem efen ke otu mbon Abasi emi ekenyene ñkpọ ndinam ke uwem esie?
3. Hezekiah ekedi owo isua ifañ ke ini enye ọtøñde ndikara? Kot 1 Ñwed Timothy 4:12 tiñ ndien nte itie ñwed emi okosude ke uwem Hezekiah.
4. Nso ikedi akpa ñkpọ emi Hezekiah akanamde abaña ido edikpono Abasi?
5. Nso utø item ke Hezekiah ọkønø mme oku ye mme Levi?
6. Ndusuk mme oku ikanamke isaña ke item eke ekenøde mmọ. Emi akatak mmọ nso ke idaha utom Abasi? Mme anie ekeda itie mmọ man otodo utom Abasi aka iso ke eti usuñ?

7. Nso ke Hezekiah eketiñ emi okodude ke esit esie ndinam?
8. Nso utø item ke Hezekiah ɔkønø mme Levi nte mmø oro eke Abasi osioñode obon ɔnø utom Esie?
9. Ekenam uwa idiqk ido enø mme anie?
10. Tiñ nte mme oku ye mme Levi ekediøñde Itie-ukpono ye nte, ke edinam ntre, mmø etiene Ibet Abasi.
11. Nso idi ukpuhøre emi odude ke edinam asana emi otode ke utom ye edinam-asana ofuri? Ewe ke owo enyene ndinam? Ewe ke Abasi enyene ndinam?
12. Nso idaha ke edibre ikwø ye edikwø ikwø ekenyene ke ido edikpono Abasi ke ini emi? Ini ewe ke ikwø ɔkøtøñø?